Úterý 7. června 2022

P9_TA(2022)0225

Ostrovy EU a politika soudržnosti

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. června 2022 o ostrovech EU a politice soudržnosti: současná situace a budoucí výzvy (2021/2079(INI))

(2022/C 493/04)

Evropský parlament,

— s ohledem na články 174, 175 a 349 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“),

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1058 ze dne 24. června 2021 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o Fondu soudržnosti ([1]),

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1056 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Fond pro spravedlivou transformaci ([2]),

— s ohledem na závěrečné prohlášení 40. výročního valného shromáždění ostrovní komise Konference okrajových přímořských regionů Evropy ze dne 15. dubna 2021,

— s ohledem na 7. akční program pro životní prostředí a v něm stanovené koncepce,

— s ohledem na závěry Rady ze dne 16. října 2020 o strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030,

— s ohledem na studii vypracovanou pro Výbor pro regionální rozvoj nazvanou „Ostrovy Evropské unie: Aktuální stav a budoucí výzvy“, zveřejněnou v březnu 2021,

— s ohledem na studii vypracovanou pro Výbor pro regionální rozvoj nazvanou „Politika soudržnosti a změna klimatu“, zveřejněnou v březnu 2021,

— s ohledem na nástroj na podporu oživení NextGenerationEU,

— s ohledem na závěrečné prohlášení konference předsedů nejvzdálenějších regionů XXVI podepsané v Ponta Delgadě dne 18. listopadu 2021,

— s ohledem na stanovisko Evropského výboru regionů ze dne 10. prosince 2020 ke zprávě Evropské komise o provádění obnoveného strategického partnerství s nejvzdálenějšími regiony Evropské unie ([3]),

— s ohledem na dohodu Rady ze dne 7. prosince 2021 o společném přístupu k aktualizaci pravidel EU pro sazby daně z přidané hodnoty (DPH),

— s ohledem na své usnesení ze dne 18. května 2021 o přezkumu Fondu solidarity Evropské unie ([4]),

([1]) Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 60.
([2]) Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 1.
([3]) Úř. věst. C 37, 2.2.2021, s. 57.
([4]) Úř. věst. C 15, 12.1.2022, s. 2.

— s ohledem na své usnesení ze dne 17. dubna 2018 o posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti v Evropské unii: 7. zpráva Evropské komise ([5]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 17. dubna 2020 o koordinovaných opatřeních EU v boji proti pandemii COVID-19 a jejím následkům ([6]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 15. ledna 2020 o Zelené dohodě pro Evropu ([7]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 14. září 2021 o cestě k posílení partnerství s nejvzdálenějšími regiony EU ([8]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 28. listopadu 2019 o stavu klimatické a environmentální nouze ([9]),

— s ohledem na článek 54 jednacího řádu,

— s ohledem na stanoviska Výboru pro zaměstnanost a sociální věci a Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova,

— s ohledem na stanovisko Evropského výboru regionů ze dne 14. října 2020 o udržitelném využívání přírodních zdrojů ve středomořských ostrovních podmínkách,

— s ohledem na zprávu Výboru pro regionální rozvoj (A9-0144/2022),

A. vzhledem k tomu, že ostrovní regiony EU mají podle odhadů více než 20 milionů obyvatel (4,6 % z celkové populace EU); vzhledem k tomu, že evropská ostrovní populace žije na přibližně 2 400 ostrovech, které patří 13 členským státům;

B. vzhledem k tomu, že evropské ostrovy, které čelí velkému počtu strukturálních problémů, jsou již z velké části v rámci společná klasifikace územních statistických jednotek (NUTS) zařazeny do regionů úrovně NUTS 2 nebo NUTS 3;

C. vzhledem k tomu, že ostrovy často kombinují četná a trvalá přírodní znevýhodnění, jako je malá velikost, nízká hustota obyvatelstva na většině území, demografické výzvy, jako je sezónní demografický tlak, malé trhy, dvojí ostrovní povaha (ostrov a souostroví), obtížná topografie velmi podobná horským oblastem, závislost na námořní a letecké dopravě a závislost na malém množství produktů;

D. vzhledem k tomu, že demografické změny nemají stejný dopad na všechny země a regiony, ale mají větší dopad na regiony, které již zaostávají, což zhoršuje stávající územní a sociální nerovnosti; vzhledem k tomu, že vylidňování nejvíc postihuje venkovské, okrajové a nejvzdálenější regiony, včetně ostrovů, přičemž tyto oblasti opouštějí především mladí lidé a ženy, což zvyšuje podíl starších lidí žijících v těchto oblastech a může zvyšovat riziko sociální izolace;

E. vzhledem k tomu, že zvláštní charakteristiky ostrovů jsou uznány v článku 174 Smlouvy o fungování EU, a vzhledem k tomu, že stále chybí konkrétní uplatňování tohoto článku se zvláštním zřetelem na ostrovní území EU; vzhledem k tomu, že tyto charakteristiky by měly být zohledněny v politikách EU, zejména vypracováním zvláštní strategie, evropského akčního plánu a programu politiky pro ostrovy s jasně definovanými prioritami činnosti;

F. vzhledem k tomu, že všechny ostrovní regiony jsou relativně méně rozvinuté a mají v porovnání s pevninskými regiony svého členského státu nižší HDP na obyvatele;

G. vzhledem k tomu, že tři členské státy EU jsou ostrovy;

([5]) Úř. věst. C 390, 18.11.2019, s. 53.
([6]) Úř. věst. C 316, 6.8.2021, s. 2.
([7]) Úř. věst. C 270, 7.7.2021, s. 2.
([8]) Úř. věst. C 117, 11.3.2022, s. 18.
([9]) Úř. věst. C 232, 16.6.2021, s. 28.

H. vzhledem k tomu, že fyzické odloučení ostrovů a jejich odlehlost od kontinentu představují další omezení, zejména pokud jde o trh práce, udržitelné dopravní spojení a mobilitu, dovoz surovin a spotřebních výrobků, přístup ostrovní produkce na sousední vnější trhy, vzdělávání, zdravotní péči, hospodářské činnosti, přístup k vodě a hygienické infrastruktuře, dodávky energie a zařízení pro nakládání s odpady; vzhledem k tomu, že toto zeměpisné odloučení výrazně více ztěžuje ekologickou transformaci těchto území a jejich vývoj směrem ke klimaticky neutrální ekonomice;

I. vzhledem k tomu, že pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost má zásadní význam rovný přístup ke kvalitním a inkluzivním opatřením týkajícím se získávání a prohlubování dovedností a změny kvalifikace a dále k informacím o zdrojích dovedností, k poradenství, vzdělávání a odborné přípravě pro všechny lidi, včetně osob žijících v řídce obydlených a vylidněných venkovských a odlehlých oblastech a na ostrovech;

J. vzhledem k tomu, že v souladu s článkem 349 Smlouvy o fungování EU musí EU v případě nejvzdálenějších regionů, které se nacházejí v převážné většině na ostrovech, přijmout zvláštní opatření zaměřená zejména na stanovení podmínek pro uplatňování společných politik EU v těchto regionech, zejména v oblastech, jako jsou celní a obchodní politiky, fiskální politika, svobodná pásma, zemědělská politika a rybářská politika, podmínky pro dodávky surovin a základního spotřebního zboží, státní podpora a podmínky přístupu ke strukturálním fondům a horizontálním programům Unie; vzhledem k tomu, že zvláštní opatření ve všech těchto oblastech přispívají k posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti v EU;

K. vzhledem k tomu, že během pandemie COVID-19 se sezónním a vyslaným pracovníkům často nedostávalo základní zdravotní péče, důstojného ubytování, osobních ochranných prostředků a odpovídajících informací; vzhledem k tomu, že často měli pouze nedostatečný – nebo neměli žádný – přístup k systémům sociálního zabezpečení v hostitelských členských státech, a to i v případě nemocenských dávek a krátkodobé podpory v nezaměstnanosti; vzhledem k tomu, že mobilita pracovníků je vysoce závislá na dostupných dopravních prostředcích a že obzvláště postiženi jsou pracovníci žijící na ostrovech a v nejvzdálenějších regionech Unie;

L. vzhledem k tomu, že dlouhodobé sociální, hospodářské, environmentální a kulturní dopady krize způsobené onemocněním COVID-19 na ostrovní území EU jsou obzvláště znepokojivé a že evropské oživení musí zahrnovat ostrovy a nesmí vytvářet další regionální nerovnosti; vzhledem k tomu, že krize způsobená onemocněním COVID-19 ukázala, že ostrovní ekonomiky jsou vůči takovým událostem velmi zranitelné;

M. vzhledem k tomu, že často vysoká míra nezaměstnanosti na ostrovech, která je zpravidla vyšší než na pevnině, byla vážně zhoršena krizí způsobenou onemocněním COVID-19, která měla dopad zejména na mladé lidi;

N. vzhledem k tomu, že ostrovy a nejvzdálenější regiony jsou změně klimatu vystaveny nejvíce a jsou postiženy rostoucí hladinou moří a pobřežní erozí, oteplováním a acidifikací moří a oceánů a zvýšenou četností a ničivým dopadem přírodních katastrof, jako jsou cyklóny, vulkanické erupce, lesní požáry a bouře, povodně, sucha a problémy s desertifikací, které mohou mít negativní dopad na zemědělství a dodávky potravin a mohou způsobit různé formy hospodářských, sociálních a environmentálních škod; vzhledem k tomu, že mohou být vynikajícími „testovacími“ místy pro různé procesy ekologické transformace a mnohé z nich usilují o dosažení energetické soběstačnosti prostřednictvím energie z obnovitelných zdrojů;

O. vzhledem k tomu, že ostrovy mají mnoho předností, které je třeba lépe využívat;

P. vzhledem k tomu, že ostrovy jsou výjimečně bohaté, pokud jde o biologickou rozmanitost a ekosystémy; vzhledem k tomu, že ostrovní ekosystémy jsou v mimořádné míře ohroženy dopady změny klimatu a měly by být chráněny;

Q. vzhledem k tomu, že na mnoha ostrovech vnitrozemské oblasti zaostávají za pobřežními regiony, pokud jde o hospodářský rozvoj a dostupnost služeb;

R. vzhledem k tomu, že zemědělské podniky na ostrovech, z nichž většina má malou velikost, čelí překážkám vyplývajícím z jejich odlehlé polohy, izolovanosti a environmentálních podmínek, závislosti na energii z pevniny, omezené rozmanitosti produkce v důsledku místních a klimatických podmínek, vysoké závislosti na místních trzích, klimatické krize, zhoršování stavu životního prostředí, úbytku biologické rozmanitosti a chybějící základní infrastruktury, jako jsou silnice, dodávky vody, nakládání s odpady a digitální a zdravotní infrastruktura; vzhledem k tomu, že tyto strukturální obtíže jsou často umocněny absencí plně rozvinutých služeb obecného zájmu;

S. vzhledem k tomu, že ostrovy, zejména nejvzdálenější regiony, jsou velmi zranitelné vůči socioekonomickým krizím a přírodním katastrofám, jako jsou extrémní povětrnostní jevy a vulkanická aktivita; vzhledem k tomu, že ostrovy jsou kvůli své zeměpisné izolaci a obtížím v přístupu k základním dodávkám z pevninských území, jako je palivo či voda, vážněji zasaženy jevy, jako je pandemie COVID-19, které zemědělcům způsobují mimořádné obtíže; vzhledem k tomu, že ostrovní území v Unii představují 80 % biologické rozmanitosti Evropy, jsou domovem mnoha endemických druhů na kontinentu a mohou dokonce fungovat jako útočiště pro druhy, které jsou ohroženy nebo na pokraji vyhynutí, a zároveň představují životně důležitá zimoviště, místa zastávek nebo koncentrace migrujících ptáků, savců a bezobratlých, přičemž se na nich nachází krajina a environmentální bohatství, které vyžadují zvláštní ochranu;

T. vzhledem k tomu, že významná část socioekonomického rozvoje ostrovů je založena na odvětvích, která mají silný sezónní charakter, jako je tomu v případě zemědělství a cestovního ruchu; vzhledem k tomu, že zemědělci v ostrovních regionech trpí především sníženou konkurenceschopností, neboť musí nést vysoké náklady na dopravu a nemohou využívat úspor z rozsahu, protože půda je na mnoha ostrovech vzácným zdrojem; vzhledem k tomu, že ostrovy EU budou muset splnit požadavky strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“, která je nedílnou součástí Zelené dohody pro Evropu, s cílem vytvořit spravedlivé a zdravé systémy dodávek potravin šetrné k životnímu prostředí; vzhledem k tomu, že tyto regiony mohou být značně znevýhodněny v důsledku hospodářské soutěže ze strany třetích zemí, které často nedodržují stejné výrobní normy v oblasti životního prostředí a bezpečnosti potravin a mají mnohem nižší náklady na pracovní sílu;

U. vzhledem k tomu, že dopad strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ na zemědělskou produkci EU může mít v těchto regionech závažné důsledky vzhledem k jejich nízké konkurenceschopnosti, pokud jde o dovoz ze třetích zemí, a k problémům, kterým čelí při diverzifikaci své produkce;

V. vzhledem k tomu, že mořská a suchozemská biologická rozmanitost ostrovů je z velké části endemická, a tudíž křehčí; vzhledem k tomu, že zdrojem znepokojení pro ostrovy může být znečištění moří a pobřeží, jakož i nadměrný a nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov, které mají zvýšený dopad na životní prostředí na ostrovech, což má velmi závažné důsledky pro zaměstnanost, odvětví drobného rybolovu a místní komunity;

W. vzhledem k potenciálu nejvzdálenějších regionů a ostrovů ve strategických oblastech, které mají klíčový význam pro udržitelnou budoucnost Evropy, jako je čistá energie, biologická rozmanitost a ekoturistika;

Charakteristika a specifika ostrovů Evropské unie

1. uznává ostrovní povahu jako trvalé strukturální znevýhodnění; konstatuje, že je proto nezbytné vypracovat inkluzivní strategie, které ostrovům umožní čelit výzvám a překonávat překážky, jež jejich ostrovní povaha představuje;

2. připomíná, že článek 174 Smlouvy o fungování EU stanoví, že Unie musí věnovat zvláštní pozornost mimo jiné evropským ostrovům;

3. zdůrazňuje, že evropské ostrovy sice čelí společným výzvám, avšak mají různé zeměpisné rysy a institucionální uspořádání, a proto je nezbytné přijmout flexibilní řešení, která tato specifika zohlední;

4. vyjadřuje politování nad tím, že EU postrádá vizi pro evropské ostrovy, a vyzývá k rozvoji evropské vize ostrovů a ke zhodnocení silných stránek ostrovů;

5. poukazuje na to, že článek 349 Smlouvy o fungování EU rovněž řadí ostrovní povahu mezi podmínky, které brání rozvoji devíti nejvzdálenějších regionů, a uvádí ostrovní povahu jako jednu z podmínek, které zhoršují jejich strukturálně křehkou sociální a hospodářskou situaci; připomíná, že článek 349 Smlouvy o fungování EU stanoví pro tyto nejvzdálenější regiony zvláštní opatření; vyzývá k přijetí zvláštního nařízení pro nejvzdálenější regiony o společné organizaci trhů, aby bylo možné zohlednit zvláštní environmentální, zeměpisnou a sociální situaci těchto území, na něž se vztahuje článek 349 Smlouvy o fungování EU;

6. zdůrazňuje, že HDP a úroveň rozvoje evropských ostrovů jsou pod průměrem EU a zemí, jejichž jsou součástí;

7. zdůrazňuje, že jedna z hlavních nevýhod ostrovů spočívá v jejich geomorfologických a přírodních podmínkách; konstatuje, že ostrovy mají obvykle dvojí nebo trojí přírodní znevýhodnění, konkrétně ostrovní charakter, horský reliéf a jejich umístění v souostroví;

8. připomíná, že ostrovní povaha vede ke strukturálním problémům spojeným se závislostí na námořní a letecké dopravě, která je veřejnou službou, na níž závisí každodenní život evropských občanů žijících na ostrově, s dodatečnými náklady na dovoz a vývoz zboží, surovin, včetně energetických komodit, a na spotřebitelské výrobky, jakož i na přepravu osob;

9. zdůrazňuje, že v případě souostroví se tyto obtíže znásobují dvojí a někdy trojí mírou izolovanosti;

10. zdůrazňuje, že na ostrovech panuje nedostatek obyvatel, surovin a zdrojů všeho druhu, a připomíná, že na mnoha ostrovech je otázka přístupu k nezávadné pitné vodě a hygienickým zařízením, zejména pro všechny domácnosti, hlavním problémem života lidí a má klíčový význam pro rozvoj zemědělství, výrobu energie, udržitelnost ostrova a jeho kapacitu v oblasti turistického ruchu;

11. zdůrazňuje, že izolace z důvodu ostrovní povahy znamená závislost na trzích pevninských a kontinentálních oblastech a zvyšuje náklady na některé služby, jako je nakládání s odpady, a na určité zboží, zejména pokud jde o malé nebo odlehlé ostrovy, které jsou vysoce závislé na dovozu;

12. zdůrazňuje, že ostrovní ekonomiky jsou orientovány na primární a terciární sektor a že hyperspecializace oslabuje hospodářskou strukturu tím, že ji činí zranitelnější vůči hospodářským zpomalením a krizím; je znepokojen dlouhodobým vývojem, který může na mnoha ostrovech EU vytvořit hospodářství založené výhradně na cestovním ruchu, což vede k rizikům vyplývajícím ze sezónnosti, jako jsou např. rozdíly ve finančních zdrojích v hlavní sezóně turistické sezóně a mimo ni; zdůrazňuje proto, že je třeba diverzifikovat hospodářství ostrovů posílením jejich sekundárních sektorů s cílem dosáhnout řádné rovnováhy a rozmanitého trhu práce;

13. se znepokojením bere na vědomí současné a dlouhodobé dopady krize vyvolané pandemií COVID-19, která na ostrovech EU dále zhoršuje již tak nejistou situaci v mnoha oblastech; se znepokojením si všímá, že významným faktorem nejisté situace je zhoršení v oblasti duševního zdraví, a to v důsledku izolace a omezených možností v rámci ostrovních oblastí;

14. zdůrazňuje, že důsledky krize způsobená onemocněním COVID-19 jsou ještě mnohem závažnější na mnoha ostrovech a v nejvzdálenějších oblastech, což odráží i prudce rostoucí ceny námořní nákladní dopravy, a že dále prohlubují strukturální sociální a hospodářské obtíže, jimiž se tyto regiony vyznačují; konstatuje, že současné zvyšování cen tyto obtíže dále posílí;

15. připomíná členským státům, že Nástroj pro oživení a odolnost by se měl zaměřit na snižování rozdílů mezi úrovní hospodářského, sociálního a územního rozvoje ostrovů a nejvzdálenějších regionů a rozvinutějších regionů; žádá Komisi, aby při předložení zprávy o přezkumu Evropskému parlamentu informovala o dodržování tohoto ustanovení v národních programech reforem;

Problémy a výzvy spojené s evropskými ostrovy

Změna klimatu a biologická rozmanitost

16. zdůrazňuje, že biologická rozmanitost na ostrovech se vyznačuje jedinečnými biogeografickými, fylogenetickými a funkčními vlastnostmi, že ostrovy jsou domovem velké části biologické rozmanitosti světa a jsou hostiteli velkých chovných kongregací důležitých druhů, ale že také došlo k neúměrnému úbytku biologické rozmanitosti; zdůrazňuje, že má-li zachovat zemědělská produktivita ostrovů, zejména udržitelné tradiční produkty, a zajistit obživa lidí a současně

přispět k dosažení cílů Zelené dohody pro Evropu, je třeba přijímat cílená regionální politiky a opatření, jako je např. koordinovaná technická pomoc za účelem ochrany a obnovy jedinečné biologické rozmanitosti ostrovů a zachování jejich vzácných přírodních zdrojů, jako je půda a voda; vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily svou podporu zemědělcům využívajícím postupy, které jsou šetrné k biologické rozmanitosti, a to i prostřednictvím vyšší míry financování a spolufinancování;

17. zdůrazňuje, že mnoho ostrovů má křehké životní prostředí a endemickou mořskou a suchozemskou biologickou rozmanitost a že rozvoj cestovního ruchu, zejména na některých středomořských ostrovech, dále zvyšuje antropogenní tlak na biologickou rozmanitost;

18. požaduje cílené, udržitelné a účinné regionální politiky a opatření pro ostrovy zaměřené na posílení jejich schopnosti chránit a obnovovat svou jedinečnou biologickou rozmanitost, podporu modré ekonomiky zaměřené na udržitelný cestovní ruch a rybolov a podporu výzkumu mořského dna; vyzývá rovněž Komisi, aby posoudila dopad změny klimatu na ostrovy;

19. připomíná, že ostrovy jsou změně klimatu vystaveny v největší míře, zejména pokud jde stoupající hladinu moří a oteplování a acidifikaci moří a oceánů, čím dál silnější dopad desfertifikace a nárůst přírodních katastrof;

20. vyzývá Komisi, aby prozkoumala potřebu zlepšit Fond solidarity Unie s cílem přizpůsobit jej novým skutečnostem a hrozbám, jako jsou přírodní katastrofy nebo dopady změny klimatu, aby bylo možné skutečně řešit důsledky těchto jevů;

21. vyzývá Komisi, aby se urychleně zabývala významem přizpůsobení stávajících nouzových mechanismů pro řešení stále závažnějších přírodních katastrof, jako je erupce sopky na ostrově La Palma (Španělsko), což je bezprecedentní sociální a hospodářská výzva, která vyžaduje přiměřenou reakci na způsobené škody;

22. se znepokojením bere na vědomí rizika spojená s nadměrným rybolovem a znečištěním moří a pobřeží; v souvislosti s Pařížskou dohodou a Zelenou dohodou pro Evropu, včetně právního rámce pro klima, vyzývá ke zvláštní podpoře ostrovů, neboť tato podpora má zásadní význam pro to, aby byly ostrovy odpovídajícím způsobem adaptabilní, odolné a předvídavé, pokud jde o boj proti změně klimatu a přizpůsobování se této změně; požaduje, aby se nástroje pro kompenzaci negativních sociálních dopadů Zelené dohody pro Evropu používaly na ostrovech EU;

23. žádá, aby byly posouzeny strategie prevence rizik přírodních katastrof, opatření pro přizpůsobení se změně klimatu a politiky územního plánování s cílem zamezit nárůstu počtu domů a infrastruktury v povodňových pobřežních oblastech nebo na územích, kde je vyšší riziko sesuvu půdy;

Přístup k vodě a hospodaření s vodou

24. domnívá se, že ostrovy mohou představovat impozantní „laboratoř“ pro postupy udržitelnosti v odvětvích, jako je čistá energie, oběhové hospodářství, inteligentní mobilita, nakládání s odpady a modrá ekonomika; domnívá se, že v zájmu zvýšení konkurenceschopnosti a soběstačnosti ostrovních regionů je obzvláště třeba zkrátit distribuční řetězce, aby se snížily emise z přepravy surovin a zároveň podpořilo oběhové hospodářství;

25. zdůrazňuje, že téměř všechny ostrovy se potýkají s rostoucí nejistotou, pokud jde o jejich environmentální aktiva, zejména vodní zdroje; vyzývá v této souvislosti Evropskou komisi, aby uvolnila dodatečné finanční prostředky na lepší podporu ostrovních regionů při přístupu k vodě a hospodaření s ní a aby přijala společnou politiku pro hospodaření s vodou na ostrovech;

26. zdůrazňuje, že je třeba podporovat čištění vody, zejména odpadních vod, a zajistit udržitelný koloběh vody; připomíná, že odsolování je často nákladné a neúčinné, pokud jde o zajištění celého zásobování vodou; připomíná rovněž výzvy spojené s nakládáním s odpady na ostrovních územích, která mají omezené zdroje na skladování a zpracování odpadu, zejména v hlavních turistických sezónách, během nichž se zvyšuje produkce odpadu; kromě toho zdůrazňuje strategickou úlohu oběhového hospodářství, která by měla být rozšířena zahrnutím sběru odpadu v mořích a jeho recyklace v rámci hospodářství;

Úterý 7. června 2022

Transformace energetiky

27. požaduje zvláštní pravidla a finanční podporu s cílem pomoci ostrovům dosáhnout cílů klimatické neutrality, přičemž je třeba zohlednit dodatečné náklady spojené s odvětvími, jako je energetika a doprava, jakož dopad mobilních technologií na jejich energetické systémy; uznává, že je třeba poměrně velkých investic do řízení intermitentních obnovitelných zdrojů energie; požaduje, aby byly tyto náklady zohledněny v legislativním balíčku „Fit for 55“;

28. zdůrazňuje potřebu legislativního balíčku „Fit for 55“ a příležitosti s ním spojené; je však toho názoru, že konkrétní provádění těchto legislativních opatření by mělo jít ruku v ruce s podporou hospodářské, sociální a územní soudržnosti, neboť ostrovy výhradně závisí na letecké a námořní dopravě;

29. vyzývá k přijetí konkrétních kompenzačních opatření, která vyváží veškeré negativní důsledky pro hospodářskou, sociální a územní soudržnost ostrovů spojené s procesem přechodu k čistšímu hospodářství a čistší společnosti, které mohou vzniknout v důsledku jejich závislosti na letectví a námořním odvětví;

30. domnívá se, že je důležité pečlivě sledovat, zda jsou ostrovy plně začleněny do rozvoje zelené námořní infrastruktury; vyzývá k tomu, aby v rámci budování infrastruktury pro dekarbonizaci námořní dopravy byly ostrovy prioritou; zdůrazňuje, že v důsledku strukturálních problémů ostrovů jsou jejich občané a podniky ve větší míře vystaveni rostoucím cenám;

31. připomíná, že vzhledem ke své malé velikosti a izolovaným energetickým systémům čelí ostrovy velké výzvě, pokud jde o dodávky energie, neboť v oblasti výroby elektřiny, dopravy a vytápění jsou zpravidla závislé na dovozu fosilních paliv;

32. domnívá se, že využívání energie z obnovitelných zdrojů, včetně slapové energie, by mělo být prioritou, která přináší významné výhody ostrovům, přičemž by měly být zohledněny potřeby místních komunit, včetně zachování tradiční architektury ostrovů a místních stanovišť; vyzývá proto k podpoře rozvoje široké škály obnovitelných zdrojů energie v závislosti na zeměpisných rysech ostrovů; vítá programy zaměřené na vodík z obnovitelných zdrojů, které ostrovy zavedly;

33. vyzývá, aby byla energetická autonomie založená na obnovitelných zdrojích vytýčena za cíl pro všechny evropské ostrovy a aby byl tento cíl podpořen nezbytnými finančními zdroji a zakládal se na postupném ukončení využívání fosilních paliv a zavedení opatření ke zvýšení potenciálu udržitelné energie z obnovitelných zdrojů; vyzývá k dalšímu výzkumu s cílem zajistit, aby byly obnovitelné zdroje energie na moři cenově dostupnější a odpovídaly zeměpisným charakteristikám různých mořských oblastí;

34. zdůrazňuje, že má-li být dosaženo účinné ekologické transformace, je klíčové posílit správní kapacitu místních orgánů evropských ostrovů a rozvinout jejich potenciál, neboť umožňují hospodářskou, sociální a územní konkurenceschopnost a podporují občany v tom, aby se chovali způsobem, který je šetrnější ke klimatu; připomíná, že tento přechod rovněž závisí na silných politikách a iniciativách v oblasti výzkumu a inovací, které podporují spolupráci mezi místními zúčastněnými stranami a zároveň posilují širší využívání výzkumných zařízení na ostrovních územích;

35. připomíná členským státům, že jejich vnitrostátní plány transformace, které stanoví Fond pro spravedlivou transformaci, musí zahrnovat konkrétní studii a analýzu pro každý z jejich ostrovů;

Hospodářský a sociální rozvoj

36. zdůrazňuje význam podpory místní hospodářských struktur evropských ostrovů, zejména mikropodniků a malých a středních podniků;

37. vyzývá členské státy, aby využívaly prostředky Evropského sociálního fondu plus (ESF+) a Evropského fondu pro regionální rozvoj na podporu vytváření kvalitních pracovních míst, prosazování lepší rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem a vytváření pracovních příležitostí v regionech ohrožených vylidňováním, se zvláštním důrazem na zlepšení účasti žen na trhu práce; zdůrazňuje význam poradenských služeb, celoživotního učení a programů pro rekvalifikaci a změnu kvalifikace pracovníků všech věkových kategorií;

38. vyzývá k přijetí bezodkladných opatření proti vylidňování ostrovů a odlivu mozků a dovedností a ke zlepšení kvality života, a to zvýšením přístupnosti pro zranitelné osoby, a k podpoře místních podniků a ochraně pracovních míst a řešení problému stárnutí obyvatelstva; vyzývá rovněž, aby byl podpořen rozvoj institucí pro vzdělávání, odborné vzdělávání, získávání dovedností, inovativní a udržitelné podnikání a zaměstnanost pro obyvatele ostrovů, zejména pro ženy, jejichž míra nezaměstnanosti je na téměř všech ostrovních územích EU vyšší než u mužů, a pro mladé lidi;

39. zdůrazňuje, že je případně třeba rozšířit dohodu Rady ze dne 7. prosince 2021 o aktualizaci pravidel EU týkajících se sazeb DPH pro všechny ostrovní oblasti v EU;

40. připomíná, že krize způsobená onemocněním COVID-19 odhalila slabiny evropských ostrovů v oblasti zdraví; poukazuje proto na význam rozvoje a zkvalitnění zdravotnické infrastruktury, přístupu k péči a poskytování podpory pro motivaci zdravotnických pracovníků k tomu, aby se na ostrovech usadili, zejména pak na nejodlehlejších ostrovních územích;

41. zdůrazňuje, že je třeba na místní úrovni podporovat úzkou spolupráci, mobilitu a výměnu znalostí mezi vzdělávacími, výzkumnými a technologickými inovačními institucemi, podniky a jednotlivými občany; vyzývá proto Komisi, aby zajistila, aby se obyvatelé evropských ostrovů, zejména těch nejvzdálenějších od evropského kontinentu, mohli plným a rovnocenným způsobem účastnit evropských programů mobility, jako jsou Erasmus+, Evropský sbor solidarity, DiscoverEU nebo budoucí program ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve – stanovit si cíl, učit se, osvojit si dovednost, dosáhnout cíle);

42. připomíná význam programů EU, jako je záruka pro mladé lidi; vyzývá členské státy, aby tento program urychleně provedly v úzkém souladu s fondy EU, jako je ESF+, s cílem řešit situaci mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, přičemž je nutné obzvláště zohlednit ty, kteří žijí ve venkovských oblastech a regionech s přírodními nebo demografickými omezeními na trhu práce, včetně ostrovů, přičemž cílem je zajistit, aby všichni mladí lidé ve věku do 30 let dostali kvalitní nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, odborného vzdělávání nebo přípravy, byli schopni rozvíjet dovednosti potřebné pro pracovní příležitosti v široké škále odvětví nebo aby jim byla nabídnuta placená učňovská příprava nebo stáž do čtyř měsíců od okamžiku, kdy se stali nezaměstnanými nebo ukončili formální vzdělávání;

43. vítá úsilí o to, aby záruka pro mladé lidi byla inkluzivnější a aby se zabránilo jakékoli formě diskriminace, včetně diskriminace mladých lidí žijících ve vzdálených, venkovských nebo znevýhodněných městských oblastech nebo v zámořských územích a ostrovních regionech;

Kultura

44. domnívá se, že kultura a rozvoj kulturního odvětví na ostrovech mají zásadní význam; domnívá se, že kulturní a jazyková identita ostrovů by měla být chráněna a podporována, a to i ve vzdělávacím prostředí, neboť na mnoha úrovních přispívá k posílení ostrovů, jakož i EU jako celku;

45. vyzývá Komisi, aby rok 2024 vyhlásila Evropským rokem ostrovů;

Zemědělství a rybolov

46. vyzývá Komisi, aby posoudila potřebu nařízení, které by stanovilo zvláštní opatření v oblasti zemědělství pro všechny ostrovy na úrovni NUTS 2 a NUTS 3 s cílem dosáhnout potravinové soběstačnosti a zvýšit konkurenceschopnost jejich produktů, aniž by byly dotčeny stávající nástroje, jako je program speciálně zaměřený na odlehlost a ostrovní charakter (POSEI) a nařízení, kterým se stanoví zvláštní opatření v oblasti zemědělství ve prospěch menších ostrovů v Egejském moři ([10]);

47. vyzývá k přijetí opatření zaměřených na překlenutí hospodářských rozdílů mezi vnitrozemskými a pobřežními regiony, které na ostrovních územích velmi často přetrvávají;

([10]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 229/2013 ze dne 13. března 2013, kterým se stanoví zvláštní opatření v oblasti zemědělství ve prospěch menších ostrovů v Egejském moři (Úř. věst. L 78, 20.3.2013, s. 41).

48. konstatuje, že ostrovní zemědělské a potravinářské produkty mají jedinečnou kvalitu vyplývající ze specifických mikroklimatických a topografických podmínek ostrovů; zdůrazňuje, že je třeba podporovat spotřebu zemědělských produktů z ostrovních a okrajových regionů prostřednictvím politiky soudržnosti; naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby vypracovaly udržitelná řešení pro přepravu zemědělských produktů mezi většinou ostrovů a pevninou; domnívá se, že se tak zvýší konkurenceschopnost zejména menších ostrovů a zlepší postavení drobných zemědělců;

49. zdůrazňuje, že v rámci ekologických mezí a při patřičném zohlednění zdravého půdního a mořského prostředí je třeba na ostrovech více podporovat udržitelný rozvoj, a to v oblasti zemědělství, lesního hospodářství a ochrany lesů, chovu zvířat, akvakultury, udržitelného rybolovu, místní produkce a modré ekonomiky, a to i prostřednictvím programů evropské spolupráce; považuje za nezbytné posílit podporu EU pro modernizaci zemědělské činnosti na ostrovech, mimo jiné prosazováním precizního zemědělství, a pomoci tak těmto regionům plnit cíle Zelené dohody pro Evropu;

50. poukazuje na to, že zaostávání v rozvoji, kterým trpí ostrovní venkovské oblasti, je dále prohlubováno skutečností, že vzhledem k tomu, že většina ostrovů nemá dynamická města, nemohou ostrovy využívat efektu přelévání finančních prostředků z městských oblastí; konstatuje, že to vede ke snížení konkurenceschopnosti, zejména pokud jde o schopnost malých a středních podniků využívat úspory z rozsahu;

51. zdůrazňuje význam územního plánování zaměřeného na účinné a účelné využívání půdy;

52. zdůrazňuje, že je důležité oslovit lidi ve venkovských a odlehlých oblastech a více zpřístupnit a koncipovat možnosti prohlubování dovedností a změny kvalifikace pro osoby pracující v zemědělství, rybolovu, lesnictví a dalších pracovních místech v těchto regionech a poskytnout jim ekologické, digitální a veškeré další nezbytné dovednosti k lepšímu využití stávajících a budoucích příležitostí, které nabízí zelená a modrá ekonomika, a umožnit jim významně přispět k ochraně životního prostředí;

53. zdůrazňuje, že neexistují udržitelná řešení pro přepravu zemědělských produktů mezi většinou ostrovů a pevninou, jakož i pro vývoz a dovoz zemědělských produktů z ostrovů a na ně, a vyzývá Komisi a členské státy, aby ve svých plánech rozvoje ostrovů EU podporovaly inovativní projekty zaměřené na ekologičtější spojení;

54. vyzývá členské státy, aby využily všech dostupných nástrojů v rámci politiky soudržnosti a identifikovaly a podpořily příležitosti pro doplňkovost a součinnost mezi různými politikami a fondy EU s cílem posílit potravinové zabezpečení a soběstačnost ostrovů, včetně podpory využívání energie z obnovitelných zdrojů, a učinit z ostrovů nedílnou součást přechodu k udržitelným oběhovým potravinovým systémům a inteligentním venkovským oblastem, čímž se zeměpisná znevýhodnění promění v příležitosti; domnívá se, že podpora úlohy ostrovů v udržitelném potravinovém řetězci prostřednictvím nástrojů politiky EU, včetně politiky soudržnosti, by mohla vytvořit další pracovní příležitosti a zastavit trend vylidňování ostrovních regionů;

55. zdůrazňuje, že je třeba podporovat ziskové krátké řetězce šetrné k životnímu prostředí a rozvoj zemědělského odvětví, které se zaměří především na tradiční produkci s vysokou přidanou hodnotou, místní spotřebu a ekologická řešení a které bude napomáhat dosahování potravinové autonomie;

56. zdůrazňuje, že je třeba dále provádět prohlášení z Corku II o lepším životě ve venkovských oblastech s cílem zamýšlet se nad výzvami a příležitostmi, s nimiž jsou v současnosti konfrontovány evropské ostrovy; vyzývá ke specifickému zahrnutí zvláštností nejvzdálenějších regionů a ostrovů v Egejském moři do dlouhodobé vize pro venkovské oblasti; vyzývá Komisi, aby během procesů regionálního plánování prosazovala ostrovní politiky na podporu udržitelného zemědělství, produkce potravin, agroturistiky, modré ekonomiky a propojení, a to i prostřednictvím financování nad rámec Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), řešení změny klimatu, ochrany biologické rozmanitosti, zavádění oběhového hospodářství a přechodu na energii z obnovitelných zdrojů; dále naléhavě vyzývá Komisi, aby posoudila skutečné náklady spojené s ostrovním charakterem a dvojí ostrovní povahou souostroví, přičemž zohlední zranitelnost a pozitivní aspekty ostrovních, a zejména nejvzdálenějších regionů; domnívá se, že skutečné náklady

způsobené ostrovní povahou těchto regionů by měly být zohledněny v politice soudržnosti EU a zároveň by mělo být provedeno posouzení dopadu iniciativ a opatření EU na ostrovech na základě aktuálních a harmonizovaných údajů; zdůrazňuje, že Středisko EU pro sledování venkovských oblastí představuje jedinečnou příležitost pro tvorbu odpovídajících a aktuálních kvalitních údajů pro ostrovní regiony, zaměřených mimo jiné na přístup k půdě, které vytvoří základy pro komplexní zemědělský a hospodářský rozvoj ostrovů;

57. domnívá se, že živá zvířata by nadále měla být převážena po moři, a to vzhledem k tomu, že zemědělství některých ostrovů je silně závislé na vývozu, zejména na nejmenších ostrovech, které kvůli své velikosti a s tím spojené nedostatečné infrastruktuře nemohou převážet těla mrtvých zvířat po moři;

58. považuje za nezbytné posílit podporu EU pro modernizaci zemědělské činnosti na ostrovech, mimo jiné prosazováním precizního zemědělství, a pomoci tak těmto regionům plnit cíle Zelené dohody;

59. poukazuje však na to, že vzhledem k tomu, že strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli" dále omezuje používání přípravků na ochranu rostlin v Unii, měla by také zohlednit specifika tropických a subtropických plodin v nejvzdálenějších regionech a omezit přístup na trhy Unie u produktů, které nesplňují unijní standardy;

60. je přesvědčen, že pokud jde konkrétně o nejvzdálenější regiony, je třeba usilovat o soudržnost EU, a to prostřednictvím: posílení článku 349 Smlouvy o fungování EU, zejména konsolidací *acquis* EU platného v těchto regionech; zachování a posílení programu speciálně zaměřeného na odlehlost a ostrovní charakter (POSEI) a jeho rozpočtu, zejména jeho rozšířením do jiných odvětví než zemědělství, jako je rybolov, doprava, cestovní ruch atd.; a zajištění rozdílného zacházení s produkty z nejvzdálenějších regionů v rámci všech nových vyjednávání dohod o hospodářském partnerství a o volném obchodu a plná ochrana citlivých zemědělských produktů, jako jsou banány, rajčata, cukr, mléko, během těchto jednání;

61. vyzývá k posílení specifického mechanismu v rámci SZP prostřednictvím programu POSEI s cílem snížit závislost nejvzdálenějších regionů na zemědělských a zemědělsko-potravinových dodávkách a posílit bezpečnost potravin a schopnost těchto regionů vstupovat na trhy, ať již na jejich území nebo jinde na území Unie; vyzývá za tímto účelem ke zvýšení rozpočtu programu POSEI od roku 2027 s cílem řešit rostoucí potřeby těchto vzdálených a ostrovních regionů a rozvíjet jejich místní produkci vzhledem k tomu, že je zatěžují významné dodatečné výrobní náklady;

62. vyzývá Komisi, aby udržela dlouhodobou míru spolufinancování pro nejvzdálenější regiony u EZFRV na 85 % s cílem zajistit sociálně-ekonomický rozvoj těchto území, a tím zmírnit problémy vyplývající z jejich odlehlé polohy;

63. vyzývá k přísnému dodržování evropských environmentálních a sociálních norem vztahujících se na tropické zboží ze zemí mimo EU a k zavedení systematických dovozních kvót pro tropické produkty z těchto zemí na základě stávajících obchodních toků; domnívá se, že by měly být zavedeny zvláštní mechanismy dohledu a sankcí za účelem kontroly dodržování těchto podmínek; doporučuje zavedení zásady souladu pro dovozy ze třetích zemí, zejména pro ekologické produkty;

64. uznává, že pobřežní a nejvzdálenější regiony jsou historicky závislé na rybolovu a měly by těžit z finanční podpory, aby mohly konsolidovat pracovní místa v odvětví rybolovu a rozvíjet nová odvětví a vytvářet nová pracovní místa, zejména v drobném rybolovu; vyzývá členské státy, aby zavedly cílené politiky na ochranu stávajících pracovních míst, vytváření rozmanitých nových pracovních míst a na podporu digitalizace; zdůrazňuje, že je důležité zabránit jakékoli diskriminaci na trhu práce a chránit a podporovat zranitelné a znevýhodněné skupiny; podporuje kombinované využívání evropských strukturálních a investičních fondů s cílem vytvářet synergie a zároveň zamezit zdvojování činností;

65. vyjadřuje znepokojení nad fyzickým a duševním zdravím pracovníků v odvětví rybolovu, které je často ohroženo v důsledku nejen toho, že práce na otevřeném moři je přirozeně nebezpečná, ale i toho, že používají plavidla, která nesplňují současné bezpečnostní předpisy, což zvyšuje vystavení těchto pracovníků pracovním úrazům, včetně závažných úrazů; vyzývá proto příslušné orgány, aby zajistily bezpečné a důstojné pracovní podmínky pro všechny pracovníky

v tomto odvětví a rovné podmínky a spravedlivou hospodářskou soutěž mezi rybářskými společnostmi na celém světě, aniž by snížily evropské standardy; vyzývá členské státy, aby poskytovaly odpovídající podporu na zlepšení bezpečnosti loďstva a pracovních podmínek v souladu s požadavky na environmentální udržitelnost a se zvláštním zaměřením na drobný rybolov, zejména v ostrovních a nejvzdálenějších regionech, kde je průměrné stáří plavidel výrazně vyšší než v průmyslovém rybolovu; vítá iniciativu Komise usilovat o dosažení dohody o bezpečnosti rybářských plavidel;

Cestovní ruch

66. konstatuje, že odvětví cestovního ruchu je hlavním přispěvatelem k hospodářskému růstu ostrovních regionů, pokud jde o příjmy a zaměstnanost; vyzývá proto Komisi, aby poskytla zvláštní dodatečnou finanční podporu udržitelnému cestovnímu ruchu na ostrovech, a pomáhala tím řešit problém sezónního turismu, podporovala inovativní pilotní projekty na podporu ekologičtějších a digitálních řešení, která budou odrážet cíle vyjádřené v Zelené dohodě pro Evropu, a pomáhala ostrovům, které jsou silně závislé na cestovním ruchu, diverzifikovat své ekonomiky; vyzývá rovněž Komisi, aby vytvořila evropskou značku udržitelného cestovního ruchu, která by umožnila propagovat výhody a úsilí ostrovů a ostrovních regionů v této oblasti;

67. zdůrazňuje, že je třeba posílit jak integrovaný přístup k územnímu rozvoji ostrovů, jako jsou integrované územní investice a komunitně vedený místní rozvoj, tak iniciativy, jako jsou inteligentní vesnice a evropská centra pro digitální inovace, s cílem podpořit udržitelné zemědělství a produkci potravin, s obzvláštním důrazem na postupy šetrné k životnímu prostředí a na udržitelnou agroturistiku; zdůrazňuje, že je důležité podporovat inteligentní využívání energie a vody s cílem zajistit, aby ostrovy co nejlépe využívaly své omezené zdroje;

Přístup k veřejným službám

68. vyzývá k rozvíjení a zdokonalování dopravní infrastruktury ostrovů s cílem podporovat rozvoj udržitelné dopravy a modernizaci a ekologizaci silniční, letištní a přístavní infrastruktury při současném zajištění sociálně spravedlivé transformace; vyzývá zejména k podpoře veřejné a soukromé dopravy šetrné k životnímu prostředí;

69. vyzývá k tomu, aby byly upřednostněny větší investice do základní infrastruktury s cílem zlepšit přístup všech domácností k pitné vodě a hygienickým službám;

70. zdůrazňuje, že je třeba zajistit územní kontinuitu všech ostrovů prostřednictvím udržitelné námořní a letecké dopravy a důsledně dbát na to, aby nedocházelo k monopolním situacím, s výjimkou případů nedostatku pravidelných dopravních služeb v situaci volné hospodářské soutěže, které vyžadují uzavření dohod o veřejných službách; zdůrazňuje, že je důležité snížit náklady na přepravu osob i zboží, a to i prostřednictvím snížení cen jízdenek pro obyvatele, a zajistit bezpečnost a přiměřenost pozemních mostů a silničních spojení;

71. vyzývá Komisi, aby zajistila, že pracovní program Nástroje pro propojení Evropy na období 2021–2023 a programy evropské spolupráce přispějí k územní dostupnosti ostrovů; konstatuje, že zlepšení dostupnosti ostrovů a rozvoj udržitelných dopravních spojení s nimi a mezi nimi má zásadní význam pro jejich rozvoj a pro poskytování základních veřejných služeb, jako je vzdělávání a zdravotní a sociální péče; domnívá se, že zlepšení tohoto typu by se neměla omezovat pouze na pevninu nebo případně na členské státy EU;

72. zdůrazňuje, zejména v souvislosti s krizí vyvolanou pandemií COVID-19, význam zlepšení zdravotnické infrastruktury, prosazování služeb telemedicíny a telepsychiatrie a modernizace primární zdravotní péče na ostrovech EU;

73. zdůrazňuje, že rovné příležitosti pro všechny jsou klíčové, a vyzývá Komisi a členské státy, aby si jako prioritu vytyčily cíl překonat rozdíly v digitálních dovednostech tím, že zajistí, aby zranitelné regiony, včetně venkovských a odlehlých oblastí a znevýhodněných občanů, měly přístup k digitálnímu vzdělávání a odborné přípravě, minimálnímu požadovanému hardwaru, širokému přístupu k internetu a digitální podpoře a dalším technologickým výukovým nástrojům; zdůrazňuje, že těmto kategoriím musí být poskytnuta podpora, aby se zlepšily jejich digitální dovednosti, které potřebují, aby se mohly rozvíjet, a aby se zabránilo prohlubování nerovností a zajistilo se, že nikdo nebude opomenut;

74. zdůrazňuje, že digitalizace a účinná digitální konektivita pro ostrovy jsou nejvyšší prioritou, zejména s cílem přispět k překonání zeměpisných znevýhodnění, jimž čelí, a zlepšit poskytování digitálních technologií a infrastruktur, služeb vzdělávání a odborné přípravy, jakož i elektronického zdravotnictví, včetně telemedicíny a telepsychiatrie, a dalších základních vládních služeb pro občany a malé a střední podniky, které mají pozitivní dopad na obchodní strategie a operace;

75. zdůrazňuje, že je důležité zajistit, aby byla udržována digitální infrastruktura spojující ostrovy EU se zbytkem světa, konkrétně vyčleněním dostatečných finančních prostředků z evropských fondů na výměnu zastaralých podmořských kabelů;

76. je přesvědčen, že zejména na malých ostrovech je pro malé a střední podniky obtížné snadno získat přístup ke všem informacím o podpoře podnikání, rozvoji dovedností a příležitostech financovaných z prostředků EU; vyzývá v tomto ohledu k větší finanční podpoře, jakož i k pořádání posílených informačních setkání a poskytování poradenských služeb a odborné přípravy přizpůsobené konkrétním potřebám;

Migrace

77. konstatuje, že některé ostrovy čelí příchodu velkého počtu migrantů, jejichž počet někdy výrazně přesahuje počet místních obyvatel, a že tyto ostrovy nejsou v situaci, které by jim umožňovala zajistit nezbytné ubytování a pomoc;

78. upozorňuje na specifický a nepřiměřený tlak na azylové a přijímací systémy na ostrovech a okrajových ostrovech a v nejvzdálenějších regionech; vyzývá k tomu, aby evropský akční plán pro ostrovy uznal výše uvedenou realitu v oblasti azylu a migrace, která si žádá koordinovaná řešení na evropské úrovni, která by respektovala dobré životní podmínky a důstojnost jednotlivců a zároveň řešila příslušný tlak;

Přehodnocení režimů státní podpory a opatření ke snížení deficitu rozvoje

79. vyzývá Komisi, aby vypracovala analýzu objemu státní podpory poskytované podnikům se sídlem v ostrovních regionech; domnívá se, že navzdory úsilí EU a členských států je naprosto nezbytné určit, zda a do jaké míry z těchto opatření měly prospěch podniky nacházející se na ostrovních územích, a odpovídajícím způsobem přehodnotit státní pravidla; v této souvislosti připomíná, že je důležité dále uvolnit státní podporu leteckým a námořním dopravním společnostem na těchto ostrovních územích s ohledem na jejich plnou závislost na těchto druzích dopravy;

80. vyzývá k tomu, aby jakákoli budoucí revize legislativního rámce pro státní podporu podléhala posouzení dopadů založenému na konkrétních ukazatelích s cílem posoudit zaostávající konkurenceschopnost ekonomik ostrovních regionů, a to i s ohledem na důsledky balíčku „Fit for 55“ na tato území, a navrhnout zvláštní systém postupného snižování pro ostrovní území, jakmile mimořádná opatření stanovená v dočasném rámci pro státní podporu skončí po 31. prosinci 2021;

81. vzhledem k jejich specifickým charakteristikám vyzývá k vytvoření podkategorie „ostrovy“, pokud se jedná o uplatňování pravidel regionální státní podpory na období 2021–2027, a ke zrušení stropů pro podporu de minimis pro evropské ostrovy a nejvzdálenější regiony, při jejichž překročení je vyžadováno povolení Komise;

82. zdůrazňuje, že je zapotřebí pružnější přístup, který umožní účinnější využívání evropského financování na ostrovních územích a v nejvzdálenějších regionech, aniž by byly ohroženy příslušné standardy kvality a postupy monitorování;

83. konstatuje, že stávající pravidlo de minimis omezuje konkurenceschopnost a způsobuje obtíže na evropských ostrovech a v nejvzdálenějších regionech; domnívá se, že aby se tato znevýhodnění snížila, měly by být všechny ostrovy v EU vyňaty z působnosti stropů pravidla de minimis; dále vyzývá Komisi, aby přizpůsobila pravidla pro státní podporu tak, aby dotace určené na kompenzaci ostrovní povahy nebyly považovány za státní podporu, ale právě za kompenzaci, která by evropským ostrovům a nejvzdálenějším regionům zajistila stejné postavení, jako mají jejich kontinentální protějšky;

84. vyzývá k přehodnocení kritéria vzdálenosti (150 km) použitého při klasifikaci ostrovů jako příhraničních regionů způsobilých pro financování z programů přeshraniční spolupráce v rámci cíle územní spolupráce evropské politiky soudržnosti nebo v rámci evropské politiky sousedství, aby se zohlednila situace ostrovů; je přesvědčen, že pokud by bylo nutné stanovit určitý druh omezení, bylo by vhodnější, aby podmínka týkající se přeshraničního území byla uplatňována na úrovni mořských oblastí;

Specifická evropská politika přizpůsobená pro ostrovy

85. zdůrazňuje, že nedostatek statistických údajů o ostrovech brání rozvoji cílených politik; vyzývá Komisi, aby v souvislosti s článkem 174 Smlouvy o fungování EU zřídila Evropský institut pro znevýhodněná území, který by shromažďoval spolehlivé a souhrnné statistické údaje, včetně údajů rozčleněných podle pohlaví, které by se pravidelně aktualizovaly za použití harmonizovaných kritérií na všech správních úrovních; vyzývá Komisi, aby zdokonalila sběr statistických údajů o evropských ostrovech a aby do posouzení dopadu svých návrhů začlenila posuzování územního dopadu s cílem rozvíjet cílené politiky a vyhodnocovat, jaké dopady by navrhované právní předpisy měly na občany a podniky sídlící v různých regionech;

86. zdůrazňuje, že na ostrovy se v současné době nevztahují právní předpisy EU týkající se územní klasifikace; vyzývá Komisi, aby na toto téma zahájila diskusi s cílem zahrnout ostrovy do společné klasifikace územních statistických jednotek a aby zvážila vytvoření programu podobného Evropské městské iniciativě na podporu partnerství mezi evropskými ostrovy s cílem zavést inovativní přístupy ke specifickým problémům ostrovů a sdílet osvědčené postupy a zavádět řešení, která jsou přínosná pro občany a podniky;

87. vyzývá Komisi, aby vzala na vědomí studie, které již byly vypracovány evropskými ostrovy a které se týkají výzev a dodatečných nákladů spojených s ostrovní povahou, a aby vypracovala interdisciplinární analýzy týkající se demografických, geografických a hospodářských charakteristik ostrovních území s cílem zajistit, aby tyto regiony nebyly znevýhodněny v hospodářské soutěži v souvislosti s jejich zeměpisnou situací;

88. žádá, aby byl vytvořen dodatečný rozpočtový příděl na pomoc evropským ostrovům při řešení jejich problémů a nerovného postavení a na pokrytí dodatečných nákladů spojených s evropskými ostrovy v rámci budoucí politiky soudržnosti; navrhuje rozšířit kontaktní místo pro ostrovy zřízením pracovní skupiny pro ostrovy v rámci Generálního ředitelství pro regionální a městskou politiku Komise;

89. vyzývá Komisi, aby zohlednila přidělení rozpočtu na základě HDP na obyvatele s cílem pokrýt veškeré rozdíly mezi ostrovy;

Pakt ostrovů a evropský akční plán pro ostrovy

90. vyzývá Komisi, aby provedla dynamické posouzení článku 174 Smlouvy o fungování EU a navázala na tento článek s cílem vytvořit evropskou agendu pro ostrovy a vypracovat evropskou strategii pro ostrovy založenou na této zprávě, která bude reagovat na místní potřeby a situaci a zohlední specifika každé mořské oblasti EU; vyzývá Komisi, aby vypracovala studii o rozdílné situaci jednotlivých ostrovních území a zvážila strategii pro ostrovy s konkrétními návrhy;

91. vyzývá k co nejrychlejšímu vypracování a provádění paktu o ostrovech se zapojením klíčových zúčastněných stran, konkrétně celostátních, regionálních a místních orgánů, hospodářských a sociálních subjektů, občanské společnosti, akademické obce a nevládních organizací, a to na základě modelu „městského paktu“ (Urban Pact) a budoucího „paktu pro venkov“ (Rural Pact);

92. zdůrazňuje, že dialog s komunitami na ostrovech a mezi nimi má zásadní význam pro podporu blízkosti evropskému projektu, budování mostů mezi kulturami, podněcování zájmu o rozhodovací procesy a pro propagaci budování samotné Evropské unie;

o

o o

93. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a vnitrostátním a regionálním parlamentům členských států.